

VERSLAG VERGADERING ALGEMEEN BESTUUR VrZW

6 september 2024, 10.00 – 11.30 uur, Prins Bernhardplein 112, ruimte 3.01

AB VrZW: J. Hamming (burgemeester Zaanstad), E. van Selm (burgemeester Purmerend), J. Michelde Jong (burgemeester Wormerland); M.C. van der Weele (burgemeester Waterland), M. Polak (burgemeester Oostzaan), L. Sievers (burgemeester Edam-Volendam), L. de Lange (burgemeester Landsmeer) en S. van den Broek (secretaris),

Andere genodigden: O. van der Rijst (afdelingshoofd Bedrijfsvoering), I. Schaap (afdelingshoofd Risico- en Crisisbeheersing), M. Meijer (controller) en C. Henkens (strategisch adviseur).

Afwezig: M. Derksen (directeur Publieke Gezondheid), R. Bosma (dijkgraaf Hollands Noorderkwartier), M. Groenendaal (districtschef politie Zaanstreek-Waterland); H. van der Woude (coördinerend gemeentesecretaris), H.J. Klein (Provincie Noord-Holland), C. Fahner (plv Hoofdofficier van Justitie) en F. Kuntz (afdelingshoofd Brandweerzorg).

Agendalid: R. Sniijders (J&V) en L. Hamers (RMC West).

1. Opening

a. Opening en mededelingen

J. Hamming heet iedereen welkom.

Hij meldt dat mevrouw M. Derksen (directeur Publieke Gezondheid), de heer Groenendaal (districtschef politie Zaanstreek-Waterland) en de heer R. Bosma (dijkgraaf Hollands Noorderkwartier) zich hebben afgemeld voor het AB van vandaag. S. van den Broek geeft aan dat de heer F. Kuntz afwezig is vanwege vakantie. In zijn plaats zijn vandaag mevrouw A. Klitsie (teamleider Brandweerkunde) en mevrouw F. van Egdome (teamleider Vakbekwaamheid) aanwezig. Op verzoek van het AB nemen beiden aan tafel plaats in plaats van op de publieke tribune.

De Heer Hamming deelt mee dat de heer L. Hamers (kolonel bij RMC West; ministerie van Defensie) herstellende is van een hartinfarct en tot eind 2024 niet werkzaam zal zijn. Namens het bestuur van VrZW zijn beterschapswensen overgebracht. Tijdens zijn afwezigheid worden zijn taken waargenomen door kolonel P. Wilming. Hij was voorheen ook het aanspreekpunt voor VrZW vanuit RMC West. Er zijn geen andere mededelingen.

2. Agenda en verslag

a. Vaststelling agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

b. Concept verslag Algemeen Bestuur 10 juli 2024

M. van der Weele geeft aan dat bij punt h, Toekomstverkenning brandweer 2030, op pagina 5 staat dat de presentatie als bijlage bij het verslag is gevoegd. Deze ontbreekt echter. Afgesproken wordt dat de presentatie alsnog wordt toegevoegd in IBABS en op de website bij de stukken van de AB-vergadering van 6 september.

M. van der Weele stelt voor de zin op pagina 6 'Ook M. van der Weele is het eens met het anders benoemen van politiek-bestuurlijke onzekerheid. Ze geeft aan te worstelen met de rol van burgemeester in deze en welke toegevoegde waarde je vanuit die rol hebt' te wijzigen in 'Ook M. van der Weele is het eens met het anders benoemen van politiek-bestuurlijke onzekerheid. In de uitvoering van het burgemeesterschap is het niet altijd duidelijk hoe het verschil gemaakt kan worden. De inhoud van de passage onder de paragraaf "politiek bestuurlijke onzekerheid" geeft houvast aan burgemeesters in hun rol en aandeel om rust en stabiliteit in de maatschappij te creëren'.

L. Sievers geeft aan dat op pagina 6 'de Brandweer van overmorgen' moet zijn 'Brandweer over morgen'.

Het verslag wordt gewijzigd vastgesteld.

3. Ingekomen stukken

a. Brief wethouders Financiën over GR in relatie tot gemeentelijke financiën

S. van den Broek licht toe dat het AB op 10 juli 2024 opdracht heeft gegeven scenario's voor aanpassingen in de uitvoering van het takenpakket voor te bereiden. De wethouders financiën in de regio Zaanstreek-Waterland hebben op 23 juli jl. een brief gestuurd aan het Algemeen Bestuur van VrZW. Daarin wordt het Algemeen Bestuur gevraagd om scenario's uit te werken waarbij rekening wordt gehouden met een lagere gemeentelijke bijdrage van 5% ten opzichte van de begroting 2025 en wordt tevens gevraagd ook de beleidsmatige implicaties zichtbaar te maken. Het voorstel voor de scenario's (toegevoegd bij agendapunt 4b) is gebaseerd op de opdracht die het AB heeft gegeven en niet op de brief van de wethouders. Het is aan het AB of ze deze brief willen betrekken bij de uitwerking van de scenario's en of en hoe de beantwoording ervan eruit kan zien.

L. Sievers geeft aan de opstelling van de brief apart te vinden aangezien hij is gericht aan het AB met het verzoek scenario's uit te werken met een 5% lagere gemeentelijke bijdrage om deze vervolgens voor te leggen aan

datzelfde AB. E. van Selm stelt voor de beantwoording van de brief bij agendapunt 4b te behandelen maar geeft tevens aan te twifelen of de brief om beantwoording vraagt. M. Polak vindt dat de brief wel beantwoord moet worden maar dan op een procesmatige manier en niet inhoudelijk. L. Sievers is het daarmee eens. De brief wordt afgesloten met de zin dat de wethouders financiën over de inhoud en het vervolg graag nader in gesprek gaan. Dat vraagt om een reactie.

4. Ter vaststelling

a. Begroting 2025

Portefeuillehouder E. van Selm licht toe dat het zienswijzetraject van de begroting 2025 is besproken en afgerond in het AB van 10 juli jl. De brief die naar aanleiding daarvan aan alle gemeenteraden is gestuurd is bij de stukken gevoegd. Deze brief geeft goed de rode draad weer. Er zijn zes positieve zienswijzen gegeven. De raad van Zaanstad staat er, wat betreft de toekomstbestendige brandweezorg, iets anders in.

J. Hamming geeft aan dat het proces binnen Zaanstad niet handig is verlopen. Dat heeft te maken met het ravijnjaar. Om een signaal af te geven aan het Rijk is besloten om geen nieuw beleid te accommoderen. Hij verontschuldigt zich bij zijn mede AB-leden en meldt dat ze hem daar ook op aan mogen spreken. Zorgen over het commitment van de gemeente Zaanstad zijn niet nodig. De gemeente Zaanstad onderschrijft de toekomstbestendige brandweezorg volledig. Het bedrag dat hiervoor nodig is wordt opgenomen in de begroting van Zaanstad, maar de begrotingsbehandeling binnen Zaanstad moet nog plaatsvinden. De raad heeft hem voor nu dan ook de opdracht gegeven om tegen te stemmen.

L. Sievers vindt het fijn te horen dat de toekomstbestendige brandweezorg op groen staat maar het besluit daarover moet nog wel genomen worden. Er mag geen domino-effect ontstaan de andere kant op. Dit moet duidelijk in de brief aan de raden worden opgenomen. S. van den Broek geeft aan dat er geen nieuwe brief meer wordt verstuurd aan de raden. J. Michel-de Jong vult aan dat dit ook logisch is aangezien de raden hun zienswijzen al hebben ingediend. Formeel is dit het moment waarop de begroting wordt vastgesteld. Het AB weegt af en neemt het uiteindelijke besluit. De begroting van VrZW vormt een kader voor iedere gemeentelijke begroting in de regio.

E. van Selm geeft aan dat het voor de gemeente Purmerend ongemakkelijk aanvoelt. De modernisering van de brandweer is een enorme operatie en kost veel geld. Het is ingewikkeld als dan de grootste partner nee zegt en het lastig vindt de financiering vast te leggen in de eigen begroting. In stemverhouding hebben de burgemeesters van Zaanstad en Purmerend een vetorecht, maar dat is met name bedoeld als de kleinere partners een besluit nemen dat de grotere moeten betalen.

J. Hamming geeft aan dat de gemeenteraad van Zaanstad voor modernisering van de brandweer is. Dat er nog niet is ingestemd met het bedrag voor toekomstbestendige brandweezorg is puur een signaal naar het Rijk dat zaken onder druk komen te staan. Hij geeft aan dat hij er van overtuigd is dat het college en de raad groen licht gaan geven bij de eigen begrotingsbehandeling.

L. de Lange geeft aan dit soort dilemma's ook in zijn eigen gemeenteraad tegen te komen en vraagt J. Hamming, omdat hij op dit moment nog niet voor kan stemmen, tegen te stemmen met een positieve stemverklaring. E. van Selm kan zich hier in vinden. Insteek zou moeten zijn dat de gehele veiligheidsregio een eensluidend standpunt inneemt. Uitstel van besluitvorming is niet mogelijk omdat de begroting voor 15 september aan de provincie moet worden aangeboden.

S. van den Broek meldt aanwezig te zijn geweest bij de begrotingsbehandeling in de raad van Zaanstad. De gemeenteraad was positief over de begroting en de toekomstbestendige brandweezorg. De gemeenteraad was kritisch over het collegestandpunt dat toekomstbestendige brandweezorg wordt gezien als beleidsintensivering en daarmee wordt mee genomen bij de integrale afweging van de eigen begroting. De andere AB-leden vinden het fijn om deze duiding te vernemen.

De begroting 2025 wordt vastgesteld met een tegenstem van Zaanstad, in lijn met de door de raad afgegeven zienswijze. J. Hamming geeft hierbij de volgende positieve stemverklaring: zowel het College als de Raad van Zaanstad omarmen het programma Toekomstbestendige Brandweezorg maar maken even een pas op de plaats vanwege de financiële situatie met het Rijk. Het Algemeen Bestuur kan op termijn rekenen op een volledige stem van Zaanstad.

De overige leden van het Algemeen Bestuur vragen J. Hamming om, zodra de financiering van de toekomstbestendige brandweezorg is verwerkt in de begroting van Zaanstad, hier melding van te maken in de vergadering van het Algemeen Bestuur.

J. Michel-de Jong stelt voor de stemverklaring rond te sturen voor akkoord. Het AB is het hiermee eens en geeft aan dat het DB dit verder kan afhandelen. S. van den Broek geeft aan dat er na dit AB weer een bestuursmededeling uitgaat waarin kort zal komen te staan dat het AB de begroting heeft vastgesteld. J. Michel-de Jong geeft aan dat eventuele vragen hierover via de woordvoeringslijn kunnen lopen.

Het Algemeen Bestuur heeft besloten:

1. de Begroting VrZW 2025 definitief vast te stellen.

b. Uitgangspunten scenario's takenpakket veiligheidsregio

Portefeuillehouder E. van Selm geeft aan dat het AB, in het zicht van het ravijnjaar, VrZW heeft gevraagd om scenario's op te stellen waarmee een bezuiniging kan worden gerealiseerd. De afgelopen jaren is er al 20% bezuinigd waardoor er geen vlees meer op de botten zit. Wat gaat er gebeuren als gemeenteraden de gemeenschappelijke regelingen, waaronder VrZW, minder geld gaan geven? Hoe gaat het dan verder?

E. van Selm geeft aan dat de uitgangspunten voor scenario's op het verzoek van het AB zijn opgenomen in de bij dit agendapunt gevoegde notitie. Zij beveelt aan om vooraf geen uitgangspunten te benoemen omdat deze bezuinigen onmogelijk maken. Wat gebeurt er als we het ondenkbare doen? Als er niet vooraf al wordt gezegd wat we niet gaan doen en er scenario's worden opgesteld waar we als AB nee tegen kunnen zeggen? Wat is er mogelijk en wat zouden daarvan de gevolgen kunnen zijn?

S. van den Broek vraagt of dit ook kan betekenen dat wettelijke taken niet uitgevoerd gaan worden. E. van Selm geeft aan dat dat inderdaad het geval kan zijn. L. Sievers is voorstander van het vastleggen van uitgangspunten. Bij verregaande tekorten moet je ook nee kunnen zeggen.

L. de Lange vult aan dat we te maken hebben met een wettelijk kader versus maatschappelijke weerbaarheid. Het is een goed signaal dat, ondanks dat er in tien jaar 20% is bezuinigd, alles op tafel wordt gelegd en niet de deur meteen al wordt dicht gegooid. J. Michel-de Jong is het daarmee eens. Het is goed om transparant te zijn maar daarbij ook aan te geven waar het voorbij gaat aan vastgestelde beleidskaders zoals bijvoorbeeld het regionaal risicoprofiel. Zij is voor het vaststellen van de uitgangspunten, waarbij dan ook gelijk in beeld wordt gebracht als iets in tegenstelling is met die uitgangspunten.

E. van Selm is van mening dat wat nu als uitgangspunten staat benoemd al de realiteit is waarin wordt gewerkt. Het zijn genomen besluiten en geen uitgangspunten. Ze is daarom voorstander van het weghalen van de uitgangspunten maar ze kunnen wel gebruikt worden in de beoordeling van de scenario's. Er is een lijst met opties nodig waar het AB ja dan wel nee tegen zegt. Ook tegen geldende beleidsuitgangspunten moet je ja kunnen zeggen.

J. Michel-de Jong vindt het goed dat er breed wordt geïnventariseerd maar vindt dat het AB ook iets moet zeggen over de omvang van de zoektocht. Hoe groot is het gat dat gevuld moet worden? Daar komt ook de brief van de wethouders Financiën in beeld. Er spelen veel externe factoren; meer dan in de brief worden genoemd. Op welk doel focussen we als zowel de rijksbijdrage onder druk staat als de BDuR gelden? Het gaat om resp. 1.000.000 euro en 650.000 euro.

M. Meijer geeft aan dat 5% bezuinigen op de gemeentelijke bijdragen met ingang van begrotingsjaar 2026, zoals opgenomen in de brief van de wethouders Financiën, 1,7 miljoen betekent. In het Hoofdlijnenakkoord van het nieuwe kabinet is het voornemen opgenomen de specifieke uitkeringen over te hevelen naar het Gemeentefonds met een korting van 10%. De korting is landelijk € 29 mln. en voor VrZW in 2026 € 650.000. De brede doeluitkering rampenbestrijding (BDuR) zou dan per 2026 komen te vervallen. De minister heeft echter bevestigd dat deze beoogde afschaffing van de BDuR als specifieke regeling een onbedoeld effect is van het Hoofdlijnenakkoord. De wijziging zal wel als zodanig worden verwerkt in de miljoenennota met Prinsjesdag maar er wordt gezocht naar een politieke oplossing voordat de wijziging ook daadwerkelijk geëffectueerd wordt per 2026.

De rijksbijdrage verplichte bouwsteen 1 (€ 0,5 mln. in 2025 en ruim € 1 mln. vanaf 2026) is nog steeds onzeker. In de begroting van J&V is dit thema niet opgenomen.

J. Michel-de Jong brengt in dat als er al 1,7 miljoen vanwege externe factoren moet worden omgebogen een 5% korting op gemeentelijke bijdrage niet realistisch is. M. van der Weele vraagt of het formuleren van een doel daarmee van de baan is. J. Michel-de Jong geeft aan dat als de bijdrage van het Rijk meevalt het AB wel een verplichting heeft richting de raden. Het AB besluit om eerst eigen huiswerk te doen. De bezuiniging van 1,7 miljoen wordt als richtinggevend gezien om naar toe te werken. Verzoek aan VrZW is scenario's in beeld te brengen en deze te voorzien van een advies.

L. Sievers geeft aan dat veel AB's hier nu mee bezig zijn en vraagt zich af hoe het Veiligheidsberaad hier naar kijkt. J. Hamming vindt het een goed idee om dit te agenderen in het Veiligheidsberaad. Hij maakt deel uit van de agendacommissie.

L. Sievers geeft nog aan dat in de notitie staat 'weten tegen internationale dreigingen'. Maar dit kunnen allerlei soorten dreigingen zijn, niet alleen internationaal. Er worden ook voorbeelden gegeven van investeringen in nieuwe technologie waarvoor vooralsnog geen financiële ruimte aanwezig is, zoals bijvoorbeeld onderwaterdrones. Het is goed om hier ook regionale samenwerking in op te zoeken. Wat kunnen we met omliggende veiligheidsregio's oppakken?

L. de Lange ziet in het tijdspad staan dat er op 17 oktober al een tussenrapportage moet liggen. Hij stelt voor om hier meer tijd voor te nemen en een 'benen op tafel sessie' te organiseren zonder de druk van besluitvorming. Deze sessie zou dan wel plaats moeten vinden voor het DB van 27 november. Besloten wordt voor de uitwerking iets meer tijd te nemen en de eerste richting te verwerken in de kaderbrief. Indien haalbaar wordt het definitieve scenario verwerkt in de begroting 2026.

S. van den Broek stelt tot slot nog voor om naar aanleiding van de discussie in het AB een proces antwoord te maken op de brief van de wethouders Financiën.

Het Algemeen Bestuur heeft besloten om:

1. de uitgangspunten voor het opstellen van scenario's voor aanpassingen in de uitvoering van het takenpakket van VrZW niet vast te stellen. De scenario's worden getoetst aan de geldende beleidsuitgangspunten en wettelijke taken;
2. het voorgestelde tijdpad flexibel te hanteren en meer tijd te nemen voor de voorbereiding van de scenario's.
3. De brief van de wethouders Financiën procesmatig te beantwoorden.

c. Vervolgproces toekomstbestendige brandweezorg 2030

Portefeuillehouder M. van der Weele geeft aan dat het vervolgproces toekomstbestendige brandweezorg 2030 samenhangt met het voorgaande agendapunt. Ze stelt voor om het vervolgproces te koppelen aan de nog te plannen 'benen op tafel sessie' over de op te stellen scenario's. Op 14 oktober is een sessie gepland over het vervolgproces. Wellicht is dit moment ook te gebruiken voor het bespreken van scenario's.

S. van den Broek geeft aan dat op 14 oktober niet alle burgemeesters aanwezig kunnen zijn. F. Kuntz plant daarom een individuele afspraak met diegenen (twee burgemeesters) die de 14^e niet kunnen aansluiten. Andere optie is dat F. Kuntz alle burgemeesters individueel bezoekt zodat in november beide onderwerpen in samenhang met elkaar besproken kunnen worden. M. van der Weele geeft aan dat een gezamenlijke sessie kansen biedt om doelstellingen van fase 2 financieel aan te scherpen. Bijvoorbeeld het invoeren van nieuwe technieken die leiden tot minder hoge uitgaven.

Het AB besluit dat er voor de toekomstverkenning individuele afspraken worden gepland met alle bestuurders zodat er in november een gecombineerde 'benen op tafelsessie' kan worden gepland over de toekomstverkenning en het opstellen van scenario's. De andere stappen zijn akkoord.

Het AB besluit:

1. het voorgestelde vervolgproces gewijzigd vast te stellen.

5. Communicatie besluitvorming Algemeen Bestuur

S. van den Broek geeft aan dat er weer een bestuursmededeling wordt opgesteld.

6. Rondvraag en sluiting

J. Hamming vraagt of iemand een punt heeft voor de rondvraag.

J. Michel-de Jong geeft aan het onduidelijk te vinden waar je bij VrZW kunt parkeren. S. van den Broek geeft aan dat mogelijk is als je vanaf de rotonde Prins Bernhardplein meteen de 1^e weg naar rechts neemt. Mocht dat terrein vol zijn dan is het advies om door te rijden en de eerstvolgende weg, bij het stoplicht, rechts in te slaan. Daar is een heel groot parkeerterrein.

L. Sievers vraagt hoe het gesteld is met de voorbereidingen van het jubileumfeest dat op 5 oktober plaatsvindt. O van der Rijst geeft aan dat er 550 aanmeldingen zijn binnengekomen. Dat is een hoog aantal. S. van den Broek vult aan dat de feestcommissie nog aan het nadenken is over een specifieke rol voor alle AB-leden richting hun vrijwilligers. L. Sievers geeft aan dat alle AB-leden al erg betrokken zijn bij hun eigen posten. Het zou daarom mooi zijn als het AB tijdens het feest juist meer de gezamenlijkheid kan uitstralen.

L. de Lange meldt nog dat er vanwege 10 jaar VrZW in Landsmeer een kleine tentoonstelling plaatsvindt om zo ook de brandweerpost in het zonnetje te zetten.

J. Hamming sluit om 11.12 uur de vergadering.

Vastgesteld op 17 oktober 2024,

Voorzitter,

J. Hamming

Secretaris,

S. van den Broek